

Samenvatting

Dit kwalitatieve, antropologische onderzoek richtte zich op dementie onder oudere Marokkaanse migranten in Nederland. Er zijn slechts een gering aantal studies bekend over dit onderwerp en deze richten zich niet specifiek op dementie onder Marokkaanse migranten in Nederland. Hierdoor kan het gepresenteerde onderzoek als uniek beschouwd worden. De onderzoeksvraag luidde als volgt: Hoe wordt dementie ervaren door oudere, dementerende Marokkaanse immigranten in Nederland, hun familieleden en door professionele zorgverleners?

In totaal werkten acht Marokkaanse families mee aan het onderzoek, waarbij er zeven ouderen met dementie geïnterviewd werden en achttien familie leden. Ook al was bij alle respondenten de diagnose dementie gesteld, de ouderen erkenden dat niet allemaal. De meeste familieleden erkenden het wel, maar uitten moeilijkheden over de omgang met de (symptomen van) dementie. De uiteenlopende symptomen van dementie, met name de veranderingen in karakter, maakten het moeilijk voor de familieleden om goede zorg te bieden.

Een andere conclusie van dit onderzoek was dat de Marokkaanse ouderen met dementie zich thuis voelen in Nederland. Voor hen is het belangrijkste aspect van thuis de aanwezigheid van familieleden. Dit betekent echter niet dat zij helemaal niet meer aan hun vroegere leven in Marokko denken. De dementie zorgt ervoor dat ze meer in het verleden gaan leven en verhalen van vroeger vaak herhalen. Hun verleden en hun vaderland zullen zij niet snel vergeten, maar zij gaven aan niet terug te willen keren omdat hun familieleden hier in Nederland wonen.

Om ook oudere migranten een goede oude dag te bieden, is het niet alleen belangrijk dat migrantenfamilies weten hoe zij om moeten gaan met dementie, maar ook dat Nederlandse zorgverleners actie ondernemen. Professionele zorgverleners zijn zich steeds meer bewust van het gebrek aan specifieke voorzieningen voor ouderen van etnische minderheden. Onderzoek laat zien dat deze doelgroep minder gebruik maakt van zorgvoorzieningen voor ouderen, zoals dagopvang, professionele thuiszorg en verzorgingshuizen. Anderzijds wordt het duidelijk dat de wensen van deze groep ouderen voor cultureel specifieke voorzieningen er wel degelijk zijn. Ik zeg hier cultureel specifieke voorzieningen, omdat de situatie van deze ouderen ook specifiek is; velen spreken de Nederlandse taal niet (meer) en ze hebben een andere culturele achtergrond dan Nederlandse ouderen.

Ouderen met cognitieve problemen worden gestigmatiseerd in vele culturen, onder meer in de Marokkaanse gemeenschap in Nederland. Ontkenning, schaamte en emotionaliteit zijn drie belangrijke aspecten gerelateerd aan dementie, die het onderwerp in de taboe sfeer plaatsen. Als dementie uit deze sfeer kan worden gehaald zou het gemakkelijker worden om over het onderwerp te praten en steun kan gegeven worden aan de oudere en de familieleden. Een van de bevindingen is dat ouderen en hun familieleden de neiging hebben om na de diagnose niets te ondernemen, zij zullen niet snel om hulp vragen. Cultureel specifieke zorg is nodig om deze obstakels te overwinnen.